

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΗΚΟΣΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΤΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΙΩΔΑΝΟΥ ΜΥΡΤΙΔΗ
1976-1977

Ε.Δ.Σ.Κ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

ΜΑΡΚΟΣ ΝΙΚ. ΝΑΟΥΜΙΔΗΣ (1931 - 29 Μαΐου 1977)

Πικρὸν ποτήριον διὰ τὸν διδάσκαλον ὑπῆρξεν ἡ ἀσθένεια καὶ ὁ θάνατος ἡγαπημένου αὐτοῦ μαθητοῦ, ὅταν μάλιστα τὴν τε προσβολὴν ἀπὸ τὴν ἐπάρατον νόσον καὶ τὴν πορείαν τῆς ἀσθενείας παρηκολούθει ἔξ ἐπιστολῶν αὐτοῦ τούτου τοῦ προσβληθέντος. Ὁ δποῖος καρτερικῶς ἐπάλαισε πρὸς τὴν νόσον καὶ δὲν ἐπαυσεν ἐλπίζων καὶ ἐργαζόμενος μέχρι τέλους, παρὰ τὸ ὄδυνηρὸν τῆς θεραπείας εἰς ἣν ὑπεβάλλετο. Ἀφοῦ δ' ἐστερήθη τῆς ἴκανότητος τοῦ γράφειν, ὑπηγόρευσε καὶ τὰς τελεταίας ἐπιστολάς του εἰς τὴν σύζυγόν του Ἐλένην Μ. Ναουμίδου καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν, τὴν γηραιὰν μητέρα του κατωδύνους καὶ τὰ δύο του τέκνα, δρυδόδεξας ἀνατεθραμμένα, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν πενθοῦμεν οἱ βυζαντινολόγοι τὴν ἀλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως (ώς τὸ 1953 ὁ Ρῶσσος Βασιλεφ)! Θλῖψιν δὲ βαθυτάτην ἐγέννησαν αἱ σχετικαὶ εἰδήσεις καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἐπτὰ ἔτη προηγουμένως εἶχομεν χαρῇ καὶ ἀκούσει μεθ' δσης ὑπερηφανίας ὅτι ὁ Μᾶρκος εἶχε καταστῆ τακτικὸς καθηγητής εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Urbana τοῦ Illinois, πιστὸς συμπαραστάτης καὶ μαθητῆς ἐκεῖ τοῦ μεγάλου κλασσικοῦ φιλολόγου, παλαιογράφου καὶ βυζαντινολόγου ἔρευνητοῦ Alexander Turpyn (εἰς τὸν δποῖον ὁ θάνατος δμοίως ἐπροξένησεν ἀφατον θλῖψιν). Ἀλλὰ τὸν Ναουμίδην ἐφίλησαν οἱ θεοί.

Ο Μᾶρκος, υἱὸς τοῦ Νικολάου Ναουμίδου, ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας τὴν 29ην Μαΐου τοῦ 1931, εύρον δ' ἕγδα αὐτὸν πρωτοετῆ φοιτητὴν τῆς Φιλοσοφικῆς ἀρχομένου τοῦ 1950, ὅτε ἤρχισα τὰ μαθήματά μου ὡς τακτικὸς καθηγητής τῆς Βυζ. Φιλολογίας τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν. Οξείας ἀντιλήψεως, εὐγενοῦς ἀγωγῆς, πρόθυμος καὶ φιλομειδής, ἀθλητικὸς τότε, ταχέως διεκρίθη εἰς τὸν εύρυν κύκλον τῶν πρώτων μου μαθητῶν, οἱ δποῖοι καὶ συνεκεντρώθησαν περὶ τὸ Seminarium privatissimum διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν "Τύμων Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ". Ενεκα τοῦ δποίου τὸ «Φροντιστήριον» μετέβη εἰς Πάτμον, δπου διὰ πρώτην φορὰν οἱ

φαιτηταί μου ήδύναντο νὰ ἔδουν περισσότερους χώδικας καὶ νὰ ἐργασθοῦν ἐπ' αὐτῶν. 'Ο δὲ Μᾶρκος, ὁφοῦ ἐξέδωκεν ἕνα ὄμνον (τὸν Η') εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῆς 'Αθηναϊκῆς ἐκδόσεως τοῦ Ρωμανοῦ ('Αθῆναι 1952, σσ. 177 - 194), ἡσχολήθη μετά τοῦ συναδέλφου του κ. Παναγιώτου Γ. Νικολοπούλου εἰς τὸ νὰ περιγράψουν τὰ Πατμιακὰ Κοντακάρια (χῶδιξ 212 φ' αἰώνος, τοῦ διπολοῦ τὴν λεπτομερῆ περιγραφὴν ἐδημοσιεύσαμεν τὸ 1954 ὡς Προλεγόμενα ἢ πρῶτον μέρος τοῦ β' τόμου τῆς ἀθηναϊκῆς ἐκδόσεως, σσ. ζ' - σνζ'). 'Η ἐκτενής αὕτη περιγραφὴ (τὴν ὅποιον ἤκολεύθησεν εἰς τὸν Γ' τόμον, 1957, ἢ ἐκτενεστέρα περιγραφὴ τῶν Σιναϊτικῶν Κοντακαρίων ἀπὸ τὸν κ. Ν. Λ. Λιβαδάραν), δὲν εἶναι μόνον καθ' αὐτὴν χρήσιμος ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἀγιολογικὰς καὶ ἑορτολογικὰς μελέτας, ὡς καὶ διὰ τὴν διληγούμενην 'Ὕμνογραφίαν, θεδομένου δὲ τὰ περιγραφέντα κείμενα δὲν ἀνήκουν μόνον εἰς τὸν Ρωμανὸν ἀλλὰ καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους ὄμνογράφους, καὶ ἀντιστοιχοῦν εἰς ἑορτολόγιον τῶν προταταὶολογείων χρόνων.

'Αφοῦ ἐπειμελήθη τῆς ἐκδόσεως μελέτης τοῦ μητροπ. πρόσων Λεοντοπόλεως Σωφρονίου Εὐστρατιάδον: Ρωμανὸς ὁ Μελιφόδος καὶ τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ ἔργα, ἣν ἐδημοσίευσε διὰ τῆς ΕΕΒΣ 25, 1955, σσ. 211 - 283, εἰς ἣν προσέθηκε πρόλογον, σημειώσεις καὶ πίνακα, πτυχιοῦχος τῆς Φιλοσ. Σχολῆς, ὑπηρέτησε τὴν Πατρίδα καὶ ὡς ἔφεδρος ἀξιωματικός. Εἶτα δὲ ἀπεστάλη εἰς τὸ Illinois παρὰ τῷ Alexander Turyn διὰ μεταπτυχιακὰς σπουδάς. 'Απὸ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Urbana ἔλαβε διδακτορικὸν δίπλωμα, ἐκεῖ ἐνυμφεύθη καὶ ἐσταδιοδρόμησεν, ἀνελθὼν ταχέως εἰς τὸν βαθύδων τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Κλασσικῆς Φιλολογίας. 'Ακολουθῶν δὲ τὰ ἔχνη τοῦ διδασκάλου του Turyn ἐστήριξε τὰς ἐργασίας του. εἰς τὴν κωδικολογίαν καὶ τὴν χειρόγραφον παράδοσιν. 'Ιδιαιτέρως πρέπει νὰ προσέξῃ τις τὴν γλωσσικὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ Κοντακίου τῶν τριῶν Παιδῶν (Ρωμανοῦ "Ὕμνοι, τόμος Γ", 1957, σσ. 207 - 285), ἢ ὅποια ἐφώτισε τὸ κείμενον ἐκεῖνο κατὰ τρόπον διλως διάφορον τῆς ἐπεξεργασίας τῶν ὄλλων συνεκδιωτῶν.

Εἰς τὸ Ἰλλινόις ὁ Ναουμίδης δὲν ἐλησμόνησε τὰς ἔθνικὰς καὶ Ορησκευτικὰς του πίστιν καὶ ἀγωγήν, στερούμενος δ' ἐκεῖ ναοῦ 'Ελληνορθοδόξου πρὸς τέλεσιν τῶν ἔθνων καὶ θρησκευτικῶν του καθηκόντων ἐφρόντισε περὶ τούτου, κατὰ δὲ τὰ εἰς τὴν 'Ελλάδα ταξίδια του ἐπρεμηθένθη καὶ τὰ κατάλληλα σκεύη καὶ ἀμφια καὶ τὰς δρυθοδόξους εἰκόνας. Καὶ τοῦτο μὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀσχετον πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν του ἐργασίαν, διμως δεικνύει πόσον ἥτο συνακόλουθος ἡ λατρεία του πρὸς τὴν

έρευναν. Έν συνεχείᾳ δὲ Ναουμίδης ήσχολήθη μὲ Λεξικογραφικὰς καὶ Παπυρολογικὰς ἔργασίας. Διὸ δόνος ἐδημοσίευσε διὰ τῆς Ἐπετ. Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, τὴν πρώτην εἰς τὸν τ. 32. 1963, σσ. 60 - 93: «Τυμογραφικὰ κείμενα εἰς παπύρους καὶ δστρακα, καὶ τὴν ἑτέραν εἰς τὸν τόμον 39 - 40, 1972 - 1973, σσ. 373 - 385. (Λειμωνάριον, πρὸς τιμῆν μου): Σύμμεικτα παλαιογραφικά. Εὐχαρίστως δὲ ἐτυπώσαμεν εἰς τὸ ὅπ' ἀριθ. 20 παράστημα τῆς Ἀθηνᾶς τὸ 1975 τὴν ἀγγλιστὶ γεγραμμένην μελέτην του «Ρητορικαὶ Λέξεις, editio princeps». Εἰς τὴν Ἀθη-

Μάρκος Ν. Ναουμίδης (1931 - 1977)

νῦν 66, 1962, σσ. 187 - 191, εἶχε προτυπώσει μελέτημα ὡπὸ τὸν τίτλον «Βιβλιογραφικαὶ συμβολαὶ εἰς φιλολογικοὺς παπύρους».

‘Ητοίμαξε δ’ δὲ Ναουμίδης ἀπὸ δεκαετίας τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἀνεκδότου Λεξικοῦ τοῦ εἰς τὸν Κύριλλον Ἀλεξανδρείας ἀποδιδομένου, οὗ τὴν περάτωσιν δὲν ηὔτύχησε νὰ ἴδῃ, ἀγνοῶ δὲ πόσον εἶχε προχωρήσει εἰς τὴν ἔργασίαν, χάριν τῆς ὁποίας εἶχεν ἔργασθη εἰς πολλὰς βιβλιοθήκας καὶ χώρας.

Πολύγλωσσος, ἔργατικός, ἀκριβῆς καὶ suspiciosus, ὡς πρέπει νὰ εἶναι δὲ μελετητής, ἀλλὰ μὲ αἰσθησιν τῶν κειμένων, τῶν ἥχων καὶ τῆς ποιήσεως, δὲ Μ. Ν. Ναουμίδης δὲν ἐπρόβλαψε νὰ δώσῃ ὅ,τι ἀνεμένετο ἀπὸ αὐτόν, καὶ τὴν εὐρυμάθειάν του. Εἰς ἡλικίαν 45 μόλις ἐτῶν ἦ ἀσθένεια τὸν ἥχρηστευσε καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸν ἥφαντισεν. Οὕτω, μὲ τὴν ἀπώλειαν τοῦ εὐσυνειδήτου ἐπιστήμονος καὶ τοῦ καλοῦ οἰκογενειάρχου, ἔχαθη

διὰ τὴν Ἑλλάδα μία δύναμις ἢ ὅποια θὰ ἡδύνατο ἐν συνεχείᾳ νὰ σημάνῃ εἰς τὴν μακρινὴν Ἀμερικὴν (καὶ οὐ μόνον εἰς τὴν Urbana) πολλὰ διὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Παράδοσιν εἰς τὴν ὅποιαν Ἐκεῖνος ἔμεινε μέχρι τέλους πιστός. Απόκειται αὐτῷ δὲ τῆς δικαιοσύνης στέφανος. "Οση δ' ἡμῶν ἡ μνήμη καὶ τὸ πένθος εὔρυ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ

E.Y.Δ της Κ.Π
IOANNINA 2006